

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

OBRÁZKY Z HOR

Karolína Balogová

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění

Studijní program Ilustrace a grafika
Specializace Komiks a ilustrace pro děti

Bakalářská práce

OBRÁZKY Z HOR

Karolína Balogová

Vedoucí práce: MgA. Marie Kohoutová
Katedra výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2022

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Karolína BALOGOVÁ**
Osobní číslo: **D19B0045P**
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Ilustrace a grafika, specializace Komiks a ilustrace pro děti**
Téma práce: **ILUSTROVANÁ KNIHA PRO STARŠÍ MLÁDEŽ/ V KOMBINACI S KOMIKSOVÝMI PRVKY**
Zadávací katedra: **Katedra výtvarného umění**

Zásady pro vypracování

Minimálně 20 celostránkových ilustrací, práce zahrnuje kompletní útoarné i grafické řešení knihy – layout, vizuál obálky, předtiskovou přípravu.

Tvořící záměr: Téma „Ilustrovaná kniha pro starší mládež/ v kombinaci s komiksovémi prvky“ jsem zvolila na základě svých zkušeností s dnešním dorostem, který nemá většinou příliš kladný vztah k literatuře. Ráda bych je proto upoutala ilustrací a to zábavnou formou s komiksovémi prvky, které jsou v tomto věku nejoblíbenějším žánrem.

Způsob realizace: Způsob a technika zpracování závisí na zvoleném příběhu. Primárně však budou samotné ilustrace vytvořeny tradičními uměleckými technikami, které nejlépe podtrhnou charakter díla. Takové práce je pak možné dál zpracovávat digitálně.

Cíl: Cílem této práce je představit současnému mladému člověku konkrétní literární dílo tak, aby byl schopný ho poznat, zapamatovat si ho a především přemýšlet o něm.

Předpokládaný charakter výstupu: Vzniknou 3 výtisky knihy, minimálního formátu A5 s minimálním počtem 20 ilustrací.

Rozsah průvodní zprávy: Minimálně 3 normostrany.

Rozsah teoretické části: **min. 3 normostrany textu**
Rozsah praktické části: **vyplyne ze zpracování BP**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

HOLEŠOVSKÝ, František. *Ilustrace pro děti: Tradice, vztahy, objevy*. Vyd. 1. Praha: Albatros, 1977. 293 s. ISBN 13-730-77.

STEHLÍKOVÁ, Blanka. *Cesty české ilustrace v knize pro děti a mládež*. Vyd. 1. Praha: Albatros, 1984. 221 s. ISBN 13-782-84.

STEHLÍKOVÁ, Blanka. *Současná ilustrace dětské knihy*. Vyd. 1. Praha: Odeon, 1979. 72 s. ISBN 01-525-79.

Vedoucí bakalářské práce: **MgA. Marie Kohoutová**
Katedra designu

Datum zadání bakalářské práce: **31. května 2021**

Termín odevzdání bakalářské práce: **29. dubna 2022**

L.S.

Doc. akademický malíř Josef Mištera v.r.
děkan

Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D. v.r.
vedoucí katedry

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracoval(a) samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, červenec 2022

.....
podpis autora

Tímto děkuji vedoucí ateliéru Komiks a ilustrace pro děti MgA. Marii Kohoutové
za čas a odbornou pomoc věnovanou mně a mé práci.

Obsah

1	MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE.....	9
2	TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY.....	10
3	PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY.....	11
	3.1 Proces přípravy.....	11
	3.2 Proces tvorby.....	11
4	POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA, PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR.....	12
	4.1 Popis díla.....	12
	4.2 Technologická specifika.....	12
	4.3 Přínos práce pro daný obor.....	12
5	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	13
	a) Knižní a periodická literatura.....	13
	b) Internetové zdroje.....	13
6	RESUMÉ.....	14
7	SEZNAM PŘÍLOH.....	15

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Ilustrace vytváří první vizuální dojem na knihu a pak doprovází celý příběh až do jeho konce. Bývá často důležitým hybatelem při výběru knihy jak u dítěte, tak u dospělého člověka. Takový obyčejný obrázek v nás dokáže vzbudit podivuhodné pocity a právě to je jedním z důvodů proč je ilustrace pro mně tak fascinující.

Výtvarnému umění se věnuji již od malička, avšak až v posledních letech studia začal můj zájem získávat vážnější ráz. Během studia oboru „Komiks a ilustrace pro děti“ jsem zjistila, že ilustrace je médium velice složité na zvládnutí. Vytvořit dílo tak, aby s lehkostí obsáhlo daný děj a zároveň docílit toho, aby nepůsobilo kýčovitě a strojeně, bylo pro mně neskutečně těžké. Se samotnými ilustracemi jsem dlouho zápasila, a myslím, že tento boj jen tak neskončí. Avšak věřím, že píle a odhodlání dokáží pomoci člověku překonat zdánlivě nepřekonatelné překážky.

Tato bakalářská práce je mým prvním uceleným dílem většího rozsahu. Čerpala jsem ze zkušeností nabytých během studia pod vedením MgA. Marie Kohoutové. Její rady jsou pro mně velice přínosné. Bohaté zkušenosti s tvorbou ilustrací jsem získávala i při výuce ilustrace vedené panem MgA. Mgr. Pavlem Trnkou, kdy jsem si zvolila divadelní scénář „Kočičí hra“ od maďarského dramatika Istvána Örkényho. Práce mě velice bavila a jsem vděčná za rady i od ostatních odborných asistentů. Získané zkušenosti chci nadále rozvíjet a pracovat na nich, abych oslovila co nejvíce čtenářů a navodila jim správnou atmosféru příběhu.

2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Od útlého věku působí ilustrace na naši představivost a fantazii. I mne ovlivnily ilustrace Zdeňka Millera, Jiřího Trnky, Ondřeje Sekory, Zdeňka Smetany, Adolfa Borna, Květy Pacovské, Artuše Scheinera a mnoha jiných výborných ilustrátorů. Poslední jmenovaný ilustrátor, měl při mém tvoření ilustrací k Jiráskovým povídkám vliv největší. Jeho realistické ilustrace se mi zdály k příběhům z venkovského prostředí, z dob před více než dvě stě lety, vhodnou volbou.

Již při výběru tématu bakalářské práce jsem věděla, že bych se ráda věnovala regionální tematice. Bydlím v Královéhradeckém kraji na pomezí měst Červený Kostelec a Hronov. Místní malebná krajina je bohatá jak na přírodní a kulturní dědictví, tak na významné české autory. Tak v úvahu padaly jména jako Karel a Josef Čapkovi, Božena Němcová, Karel Jaromír Erben či Alois Jirásek. A právě Alois Jirásek mě zaujal nejvíce svými povídkami situovanými do míst, ke kterým mám velice vřelý vztah.

Do mých kreseb jsem se snažila dostat pocity hrdinů, jejich lásky, strachy a bóly. Zároveň bylo důležité se vypořádat se změnami krajiny a zvyky tehdejších obyvatel. Inspiraci jsem hledala na dobových fotografiích a pohlednicích z Kladského pomezí. S Aloisem Jiráskem nás tato krajina se Stolovými horami, horou Ostaší a městečky Police nad Metují a Hronovem sblížuje. Kráčíme spolu v bezčasu, po půdě, která je studnou naší paměti. Dotýkáme se starých stromů, které byly malou halúzkou v dobách jeho dětství. Posloucháme srdce kostelíků, které se linou až k obzorům zítřejších dní.

3 PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY

3.1 Proces přípravy

Příprava mé bakalářské práce započala četbou Jiráskových povídek a následným výběrem těch nejvhodnějších pro plánovanou knihu. Snažila jsem se zvolit povídky s podobnou realistickou tematikou, avšak s bohatým příběhovým dějem.

Inspiraci jsem čerpala jak ze samotných výletů po Jiráskově rodišti, tak ze zdrojů knižních a internetových. Mnoho knih jako například „Co babičky vyprávěly“ či „Turov“ pověsti z okolí bájně hory kladského pomezí od Evy Koudelkové, přibližují čtenářům staré časy. Důležité také bylo alespoň okrajově zjistit, jak přibližně vypadali tehdejší lidé a tehdejší krajina. Zjistila jsem tedy například, že loktuška je látka která se využívala jako součást oděvu, a že k výsadbě smrkových plantáží u nás začalo docházet zhruba od roku 1800.

3.2 Proces tvorby

Celé dílo je vytvořeno tušovou perokresbou a lavírovanou tuší. Myslím, že tato technika dobře podtrhuje charakter díla především pro svoji lehkost. Barvu jsem volila tak, aby navodila atmosféru staré fotografie, tedy černobílou s přidáním lehce barevných odstínů.

Při výběru oblečení hrdinů jsem se motivovala skromností a potřebami doby, kdy byla úmorná dřina na polích a celkově těžký život obyčejných chudých lidí byl denním chlebem. Krajina byla vytvořena na základě té dnešní, avšak s použitím fantazie.

Každá povídka obsahuje několik barevných ilustrací, kdy vždy poslední ilustrace je čistě černobílá. Třístránkový výjev na začátku a na konci knihy byl vytvořen k Jiráskovým příběhům jako jakási baladicky ilustrovaná kulisa v pohybu.

4 POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA, PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

4.1 Popis díla

Ilustrovaná kniha „Obrázky z hor“ je určena všem lidem, nehledě na věk či pohlaví. Myslím, že tato práce by svou ilustrací mohla zaujmout, avšak došla jsem k závěru, že bylo naivní myslet si, že jen díky ilustraci se staré vesnické příběhy stanou pro mládež atraktivnějšími.

Překvapuje mě jak málo člověk zná historii vlastního domova a proto budu ráda, když se při četbě Jiráskových povídek a při prohlížení mých ilustrací dokáže čtenář zamyslet jak nad svou minulostí, tak nad svým současným životem a bytím. Jak jsem totiž zjistila, Jirásek vypráví o lidech, kteří mají daleko k dnešnímu modernímu člověku, avšak lidský charakter je stále stejný.

4.2 Technologická specifiky

Kniha obsahuje výbor pěti povídek rané Jiráskovy tvorby. Jsou jimi: Na hranicích, Ančár, V nouzi, Divý rod a Matka. Příběhy jsou děleny do kapitol. Úvod a závěr knihy obsahují krátké výjevy se spisovatelem.

Samotnou knihu nechala vytisknout BcA. Petra Černá v tiskárně FDU v Plzni. Poloplátěnou vazbu s tvrdými deskami V7 obstaral pan Michal Šubrt z Náchoda.

4.3 Přínos pro daný obor

Ilustrování regionální tematiky mě velice zajímá a ráda bych některé další své práce vedla tímto směrem. Svou hotovou knihu se pokusím představit informačnímu středisku a knihovně v Hronově. Někdy v budoucnu bych také ráda nabídla své ilustrace Dr. Evě Koudelkové, majitelce regionálního nakladatelství Bor, které vydává publikace o severovýchodních Čechách. A jak píše sama nakladatelka: Regionální tematika není nevyčerpatelná, ale zatím je v ní stále co objevovat.

5 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

a) Knižní a periodická literatura

JIRÁSEK, Alois. Na hranicích: povídky z kraje pod Borem. Editor E. KOUDELKOVÁ. Vyd. 1. Liberec: Nakladatelství Bor, 2016. Edice Odkaz. 312 s. ISBN 978-80-87607-62-6.

JIRÁSEK, Alois. Povídky z hor. Uspořádal a slovem doprovodil J. PETRMICHL. Vyd. 1. Praha: Československý spisovatel, 1951. 238 s. ISBN 55-321-5133-1.

HOLEŠOVSKÝ, František. Ilustrace pro děti: Tradice, vztahy, objevy . Vyd. 1. Praha: Albatros, 1977. 293 s. ISBN 13-730-77.

STEHLÍKOVÁ, Blanka. Cesty české ilustrace v knize pro děti a mládež. Vyd. 1. Praha: Albatros, 1984. 221 s. ISBN 13-782-84.

STEHLÍKOVÁ, Blanka. Současná ilustrace dětské knihy. Vyd. 1. Praha: Odeon, 1979. 72 s. ISBN 01-525.79.

a) Internetové zdroje

JIRÁSEK, Alois. K horám. Alois Jirásek [online]. 11.11.2020 [cit. 21.5.2022]. Dostupné z: <https://aloisjirasek.cz/dila/k-horam/>

VOJTĚCHOVSKÁ, Michaela. Historie lesů na území České republiky [online]. 2019-2022 [cit. 21.7.2022]. Dostupné z: <https://zemepisec.cz/ekologie-zivotni-prostredi/historie-lesu/>

KOUDELKOVÁ, Eva. Nakladatelství Bor [online]. 14.5.2022 [cit. 21.7.2022]. Dostupné z: <http://www.naklbor.cz/>

6 RESUMÉ

Cílem mé bakalářské práce je představit povídky Aloise Jiráska. Toto umělecké dílo je pro mou příští tvorbu velice přínosné a jsem vděčná za všechny překážky se kterými jsem se musela vypořádat.

The purpose of my bachelor's thesis is to introduce short stories written by Alois Jirásek. This artwork is beneficial for my future work. I am grateful for all the obstacles I had to deal with.

Karolína Balogová

7 SEZNAM PŘÍLOH

obrazová příloha č. 1

Hotová bakalářská práce „Obrázky z hor“ Aloise Jiráska
zdroj: vlastní archiv

obrazová příloha č. 2

Alois Jirásek - „Na hranicích, Povídky z kraje pod Borem“, 2016
zdroj: vlastní archiv

obrazová příloha č. 3

Alois Jirásek - „Povídky z hor“, 1951
zdroj: vlastní archiv

obrazová příloha č. 4

Sestra Svát'a při četbě knihy „Obrázky z hor“, v pozadí Krkonoše
zdroj: vlastní archiv

obrazová příloha č. 5

Stolové hory Bor a Hejšovina
zdroj: vlastní archiv

obrazová příloha č. 6

Ukázka několika skic
zdroj: vlastní archiv

obrazová příloha č. 7

Pokusy o první ilustrace
zdroj: vlastní archiv

obrazová příloha č. 8

Ukázka vývoje ilustrace, povídka Divý rod
zdroj: vlastní archiv

obrazová příloha č. 9

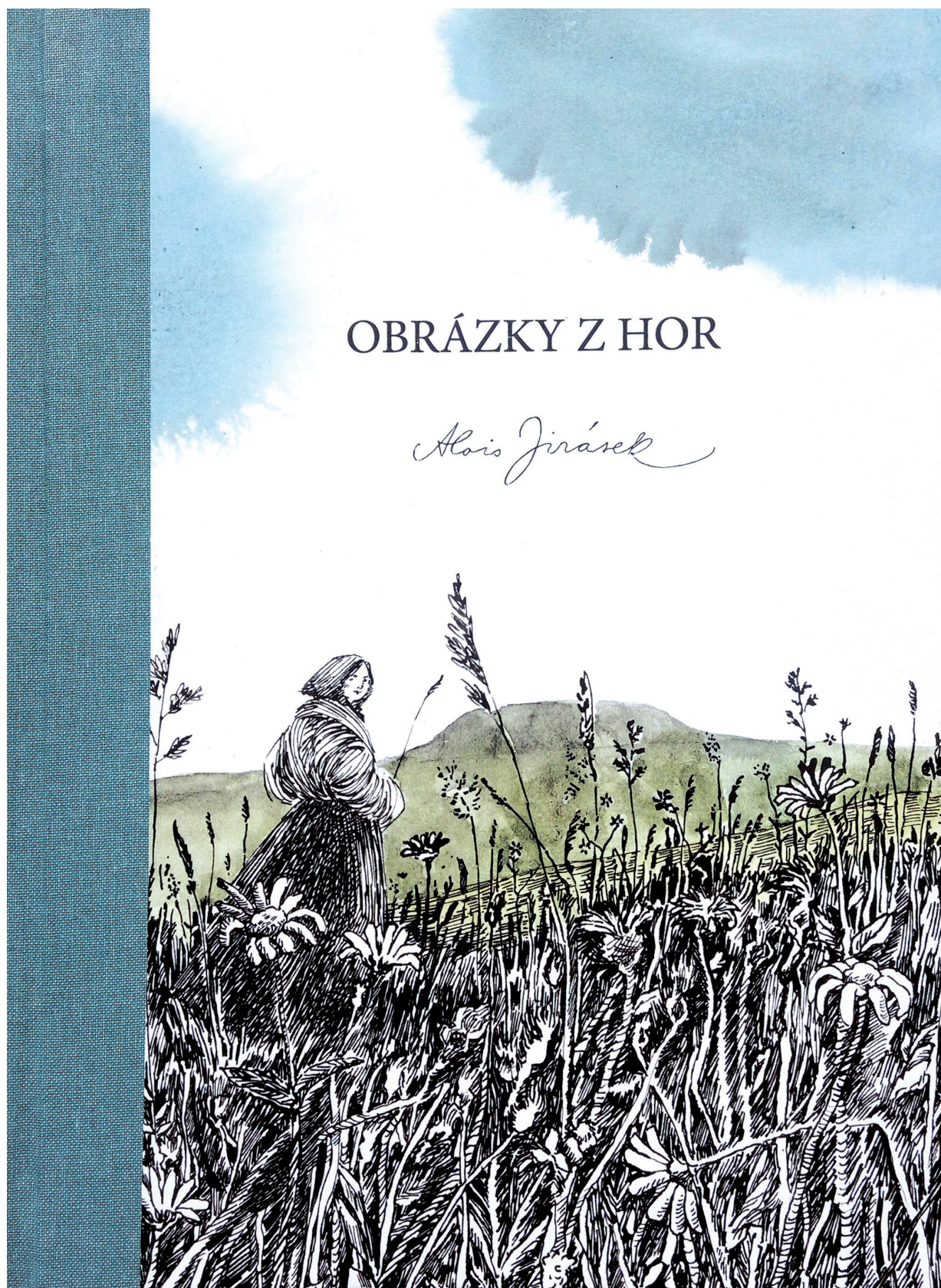
Ukázka vývoje ilustrace, povídka Na hranicích
zdroj: vlastní archiv

obrazová příloha č. 10

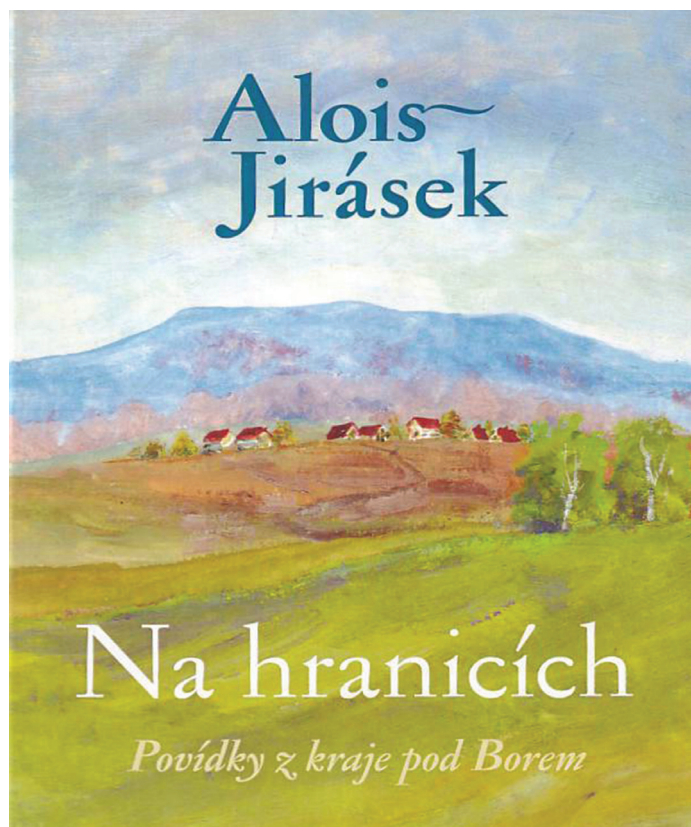
Ukázka vývoje ilustrace, povídka Matka
zdroj: vlastní archiv

obrazová příloha č. 11

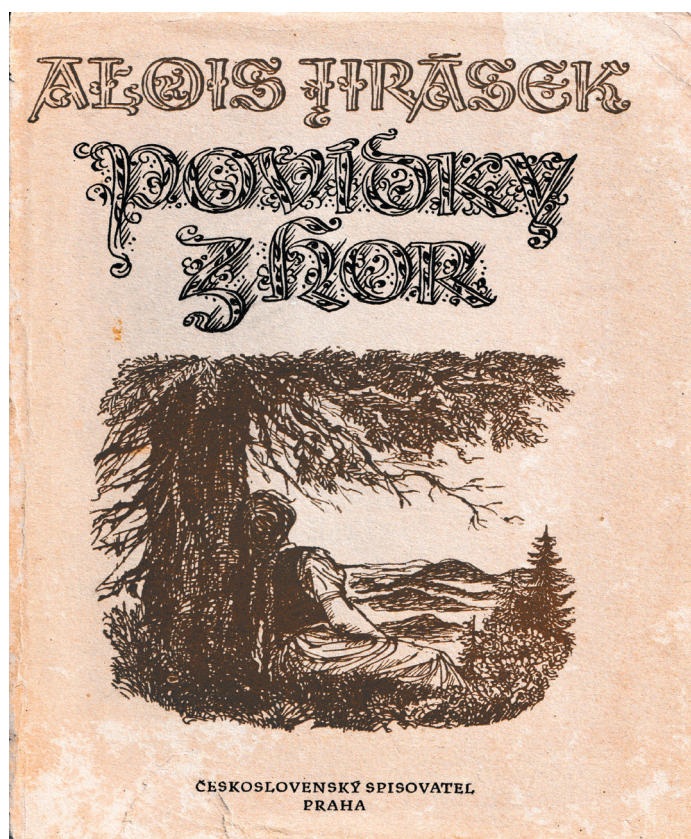
Návrh a hotová úvodní celostránková ilustrace
zdroj: vlastní archiv

obrazová příloha č. 2

obrazová příloha č. 3

obrazová příloha č. 4

obrazová příloha č. 5

Celostvanka z
(Na hranicích) ⇒

NA HRANICÍCH **I**

na Domašínova byla na boru

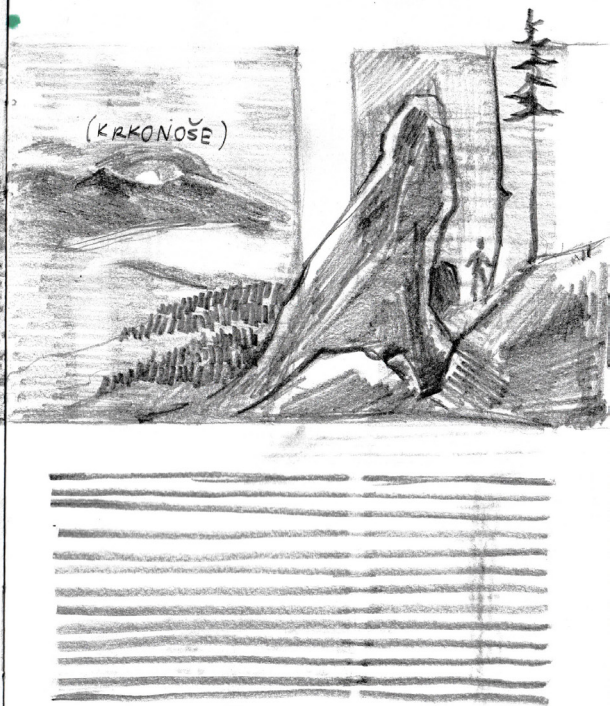
INICIÁLA?

/hva se světlem
a stíny
Popředí x Pozadí
OSTRÉ LINIE
ROZPÍJENÍ

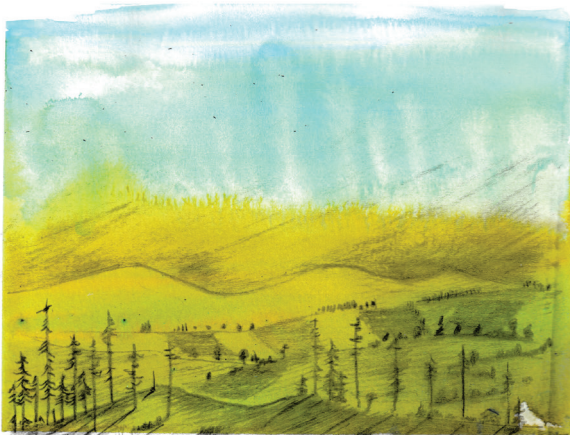
(6) (7)

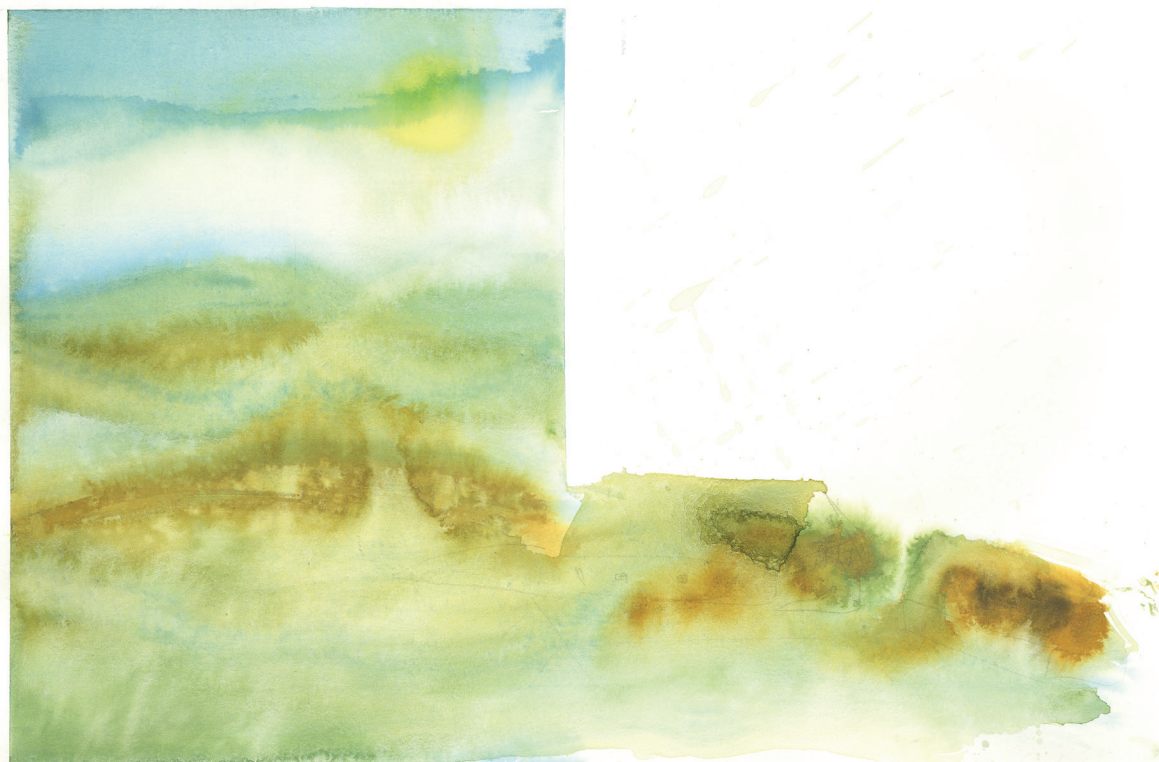
10 (11)

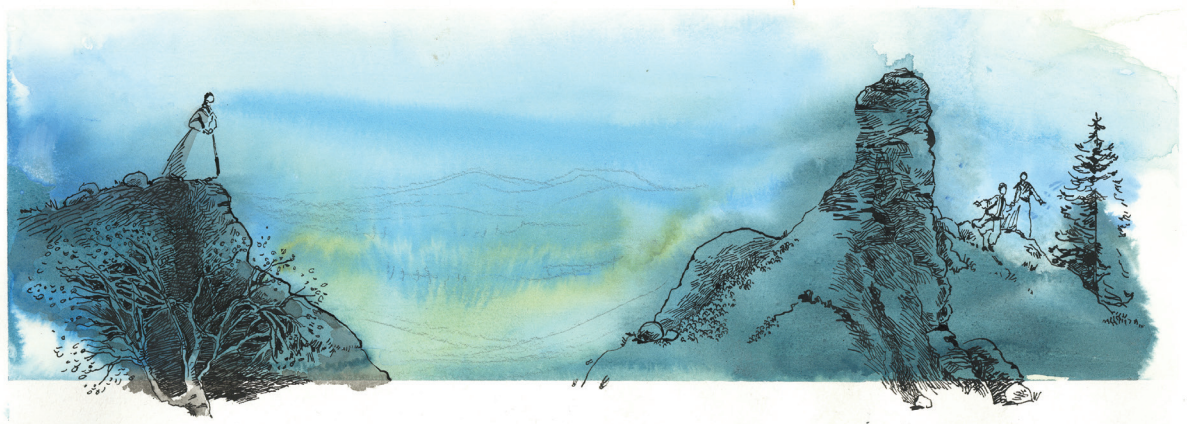
obrazová příloha č. 7

obrazová příloha č. 8

obrazová příloha č. 9

obrazová příloha č. 10

